

Historie pražského ševcovství

7.5.2011 ČT 24 str. 9 11:32 Týden v regionech - Praha
Muzeum hlavního města Praha

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Ševci, kdysi velmi žádané řemeslo, které bylo námětem i pro řadu pohádek a rčení, téměř převládala tovární výroba. Zatímco kdysi se to v Praze obuvníky jen hemžilo, nechat si teď ručně ušít střevice je oříšek. Tihle dva problém vyřešili netradičním způsobem. Eva - terapeutka a Lukáš - závodník ve vodním slalomu. Nelíbily se jim boty dostupné v obchodech a tak zkusili ušít vlastní. Nejdřív pro sebe, pak pro přátele, až se z původní zvědavosti stal zdroj obživy.

Lukáš PŘINDA

Myslel jsem, že to nevypadá až tak složitě, v podstatě jsme se to učili metodou pokus - omyl, jakoby na všechno, co už bylo jednou vymyšlený, jsme přicházeli znova.

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Výroba jednoho páru bot trvá Eva a Lukášovi 10 až 15 hodin a fantazii se meze nekladou.

Lukáš PŘINDA

Veškerá barevná kombinace je čistě na těch lidech, a pokud si vymyslí i nějaký vlastní střih nebo aspoň úpravy na tom střihu, co my máme už, tak jsme za to rádi, protože nás to zase posouvá.

Eva PETEROVÁ

Změříme tomu člověku nohu, hlavně jde o míry, o obkres chodidla, jakoby tvar chodidla, z toho vychází tvar potom boty a o míry přes nárt a z toho každému tvoříme individuálně střih. Potom si podle toho střihu vyřezáme, vystříháme kůži na svršek, díly pak sešijeme.

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Zatímco teď musíte v metropoli obuvníka hledat, ve středověku jen například Nové Město pražské čítalo víc než stovku ševců. Sdružovali se stejně jako jiná řemesla v cechu, který určoval počet dílen i mistrů. Samotné povolání obuvníka se pak dělilo na dvě skupiny.

Zdeněk MÍKA, historik, **Muzeum hlavního města Prahy**

Na ševce, kteří byli oprávněni šít nové boty, těm se říkalo noviníci nebo také novětníci, nebo nováci a ševci, kteří směli pouze opravovat boty, a to byli ševci vetešní, nebo také se jim říkalo flekýři, nebo přřáci.

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Odtud zřejmě ono hanlivé švec přřavec. Pražští ševci dokonce mívali svou vlastní jarní slavnost nazvanou Fidlovačka. Pořádali ji tady - v Nuselském údolí u potoka Botiče a mezi obyvateli metropole byla velmi oblíbená. Název podle ševcovského nářadí, na kterém se vyhlazovala kůže. Při slavnostech nikdy nechybělo na májce, kterou nesli tovaryši v čele průvodu.

Jana ČEŇKOVÁ, katedra České literatury FF UK

V té pověsti se praví, že nikdo neuměl ušít boty císaři Josefu II. A nabídl se jeden pražský švec, kterej je ušil a on byl velmi spokojen, tak daroval právě ševcovskému cechu v Praze Zlatou Fidlovačku, takže vlastně se ta slavnost, většinou konaná tedy v Nuslích, od té doby traduje.

Zdeněk MÍKA, historik, **Muzeum hlavního města Prahy**

Mělo to naprosto stejný charakter jako všechny poutě, které se na území Prahy odehrávaly, včetně těch stánků s prodejem různých suvenýrů, hraček, sladkostí.

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Fidlovačka se pak stala námětem i pro frašku Josefa Kajetána Tyla Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka. A ševci jsou taky odedávna oblíbenou postavou pohádek a pověstí.

Jana ČEŇKOVÁ, katedra České literatury FF UK

Ševci se vyskytovali v pohádkách už za orientu - v Pohádkách tisíce a jedné noci a většinou to byly takové ty pohádky o hloupých ševcích, anebo měli zlou ženu a nějakým způsobem ji přelstili, nebo se domohli lepšího života, třeba pomocí nějakého džina nebo tak.

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Ševce si oblíbili i filmoví a televizní tvůrci. Z verpánku zamířili do pohádkových scénářů, například Pyšné princezny.

/ Ukázka /

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Hlavní roli sehrál švec i v příběhu O princezně Jasněnce a létajícím ševci.

/ Ukázka /

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Nebo třeba v pohádce Jak se ševcem šili čerti, ve které, stejně jako v řadě dalších, je obuvnický mistr většinou velice mazaný.

/ Ukázka /

Ivana ŠMELOVÁ, redaktorka

Tradiční řemeslo se taky stalo námětem pro řadu rčení, jako "ševče, drž se svého kopyta" nebo třeba "než bys řekl švec". A i když se v běžné konverzaci už téměř nepoužívají, úplně zapomenutá nejsou, stejně jako ševcovské umění. Ivana Šmelová, Česká televize.